

Forordning 1013/2006 om eksport av avfall

Forslag til gebyr for saksbehandling – Konsekvensvurdering

SFT foreslår å innføre gebyr for saksbehandling av forhåndsmeldinger og utarbeidelse av samtykker for eksport eller import av avfall, jfr. forordning 1013/2006, art. 29. Dette er i tråd med dagens politikk om gebyrfinansiering av saksbehandling etter forurensningsregleverket, og begrunnes med overføring av arbeid fra virksomhetene til SFT og økt omfang av eksport/import av avfall. Gebyrene (hhv kr 8200.- og 3800.- per sak) anses ikke å utgjøre en uforsvarlig økonomisk belastning for virksomhetene. Gebyrinntektene, i størrelsesorden 1,5 – 2 millioner kroner, vil dekke SFTs løpende saksbehandling i henhold til forordningen. Denne saksbehandlingen er anslått å kreve 2 – 3 årsverk i SFT.

1. Problembeskrivelse

Prinsippet om at myndighetene kan kreve gebyr til statskassen for å dekke kostnadene knyttet til saksbehandling er hjemlet i forurensningslovens § 52a. EU forordning 1013/2006 art. 29 åpner for at medlemslandene kan etablere egne ordninger for saksbehandlingsgebyrer.

Også dagens forordning 259/93 ga medlemslandene en mulighet til å kreve inn administrative gebyr for dekning av utgifter knyttet til saksbehandling (jfr. forordning 259/93 art. 33). Med utgangspunkt i vurderinger utført i begynnelsen av 1990-årene, har ikke samtykke for eksport og import av avfall hittil vært gebyrpliktig i Norge. I forbindelse med implementering av den nye forordningen om eksport av avfall er det naturlig å revurdere gebyrplikten. Et viktig moment er at antallet saker har økt over tid (fra ca 100 i midten av 90-tallet til ca 350 årlig i dag), ulovlig eksport er økende og medfører behov for økt tilsyn, kontroll og internasjonalt samarbeid. Den nye forordningen krever strengere oppfølging fra myndighetene.

2. Vurdering av tiltak og virkemidler

SFT legger følgende til grunn for forslaget:

- Omfang av eksport og import av avfall øker
- I henhold til den nye forordningen endres myndighetenes rolle, og eksport-myndighetene (SFT) får en mer sentral rolle med tilhørende økt krav til saksbehandling, tilsyn og kontroll
- Omleggingen medfører overføring av arbeid fra virksomhetene til SFT
- De fleste europeiske land krever allerede saksbehandlingsgebyrer
- Prinsippet om at forurenser skal betale bør overholdes

SFT bør derfor få dekket sine kostnader knyttet til dette arbeidet. SFT er videre av den oppfatning at faste, forskriftsfestede gebyrer (standardgebyrer) vil være det mest hensiktsmessige virkemidlet for finansiering av SFTs saksbehandling av meldinger om eksport og import av avfall. Denne formen for gebyr er den mest forutsigbare for virksomhetene.

Totalt sett bør gebyrinntektene dekke SFTs saksbehandlingsutgifter, samtidig som det vil tillate en økt prioritering av arbeidet, med bl.a. raskere saksbehandling og redusert fare for at avfall behandles helse- eller miljømessig uforsvarlig.

3. Oppgaver for SFT

Forordningen skiller mellom tre typer oppfølging av eksport og import av avfall:

- forbud mot eksport (jf. forordningen art. 34 og 36)
- krav om skriftlig forhåndsmelding og –samtykke (jf. forordningen, art. 4 - 17)
- krav om at avfall skal ledsages av gitt informasjon (jf. forordningen art. 18)

Bare avfallstransporter med krav om ”skriftlig forhåndsmelding og -samtykke” krever rutinemessig saksbehandling og vil være gebyrpliktig. Varigheten til et samtykke er begrenset til maksimalt ett år fra samtykkedato (jf. forordningen, art. 9, pkt. 4). Meldingsprosedyren og saksbehandlingen må derfor gjentas hvert år, og gebyrplikten vil forfalle årlig. Antallet berørte bedrifter er forholdsvis lite, til sammen færre enn 100 bedrifter, hvorav et titall står for de aller fleste sakene.

Den nye forordningen forutsetter at eksportmyndighetene vurderer og kvalitetssikrer meldinger før de sendes til importmyndighetene. Det betyr at saksbehandling i eksportsaker er større enn i importsaker, og det foreslås at gebyrsatsene reflekterer dette.

Forordningen legger opp til at myndighetene i transittlandene skal være orientert om transporten, men dette fører normalt ikke til nevneverdig saksbehandling. Det er derfor ikke foreslått gebyr for transitt av avfall. Meldepliktige avfallstransporter fra Nord-Norge til Sør-Norge med transitt over Finland og/eller Sverige skal heller ikke være gebyrpliktig i Norge.

4. Vurdering av gebyrnivå og kostnader for virksomhetene

SFT foreslår følgende gebyrsatser:

For eksportsaker	kr 8200.- (tilsvarende 15 arbeidstimer à 548,-)
For importsaker	kr 3800.- (tilsvarende 7 arbeidstimer à 548,-)

Kostnadsanslagene er basert på det antallet samtykker som er gitt de siste årene og det merarbeidet som er forventet. Ut fra dette er SFTs saksbehandling av forhåndsmeldinger/ samtykker anslått å kreve minst 2-3 årsverk. Differensieringen i importsaker, eksportsaker og transittsaker reflekterer SFTs oppgaver i henhold til forordningen: eksportmyndighetsrollen har større omfang enn importmyndighetens.

SFT har i dag ingen gebyrdekning for saksbehandling av søknader om samtykke for eksport og import av avfall. Inntekten fra gebyret vil utgjøre om lag 1,5 – 2,0 mill. kr årlig (om lag 100 importsaker og 200 eksportsaker).

Den nye forordning representerer en forenkling for virksomhetene ved at de skal bare forholde seg til myndighet i eksportlandet, og denne skal sørge for kvalitetssikring av meldinger og for kontakt med myndighetene i import- og ev. transittland. Dette fører til at myndighetene i eksportlandet får en mer sentral rolle og mer arbeid enn i dag.

De fleste virksomheter som importerer eller eksporterer meldepliktig avfall vil ha en årlig utgift på under kr 15 000 (en eller få meldinger). De største eksportørene og importørene av

avfall (færre enn ti), som kan ha inntil 20-30 meldinger årlig, vil ha en utgift på opp til kr 200 000 – 250 000. SFT mener at dette er en akseptabel merutgift for miljømessig forsvarlig og sikker håndtering av farlig avfall. Til sammenligning koster selve behandling av farlig avfall ofte flere tusen kroner per tonn.

De fleste europeiske land krever saksbehandlingsgebyr:

- Danmark og Sverige har et flatt gebyr på hhv 2 900 DKr (ca 3 200 NOK) og 7 400 SEK (ca 6 600 NOK).
- Finland legger gebyrer i størrelsesorden 600-750 € (4 800 – 6 000 NOK)
- Storbritannia har fastsatt gebyrsatser fra ca 1000 £ (12 000 kr) til ca 30 000 £ (360 000 kr). Satsene er gradert avhengig av antallet transporter per år, om avfall importeres eller eksporteres, om avfallet skal gjenvinnes eller sluttbehandles osv. Det er verdt å merke seg at gebyrnivået i Storbritannia generelt er mye høyere enn i Norge, da hele forvaltningen gebyrfinansieres.

Gebyrnivået i de øvrige nordiske landene har vært lite forandret i mange år. Danske myndigheter understreker at det danske gebyret ikke har vært justert siden begynnelsen av 1990-tallet, og ikke dekker dagens saksbehandlingsutgifter. SFTs forslag til gebyr er noe høyere enn i disse landene, men forskjellen er ikke dramatisk. Det skyldes at SFT har tatt høyde for tett oppfølging av meldte transporter som følge av krav i den nye forordningen.

To dagsverk for eksportsaker representerer uansett ikke overdrevet tidsforbruk tatt i betraktning at SFT skal kvalitetssikre forhåndsmelding og sende den til importmyndighetene, gi samtykke og følge opp transporter i ett år.

5. Samfunnsøkonomisk vurdering

Myndighetene må sikres en dekning av utgiftene for å gjennomføre en tilfredsstillende saksbehandling. Forslaget innebærer en endring i finansieringsform, fra finansiering over skatteseddelen til gebyrfinansiering, og samsvarer med hovedprinsippet for gebyrfinansiering.

SFT mener at forslaget vil medvirke til å oppfylle målsettingen om at staten skal ha anledning til å dekke sine kostnader knyttet til saksbehandling, jf. forurensningslovens § 52a, og til prinsippet om at forurenser skal betale. Forslaget vil gi en miljøgevinst ved at det sikres oppfølging på forsvarlig nivå. Forslaget forventes å innebære fordelingsvirkninger og provenymessige konsekvenser. De samfunnsøkonomiske kostnadene forventes imidlertid å bli små.

Den nye forordning representerer en forenkling for eksportvirksomhetene ved at de bare skal forholde seg til myndighet i eksportlandet (SFT). SFT får nå ansvaret for å sørge for kvalitetssikring av meldinger og for kontakt med myndighetene i import- og ev. transittland.